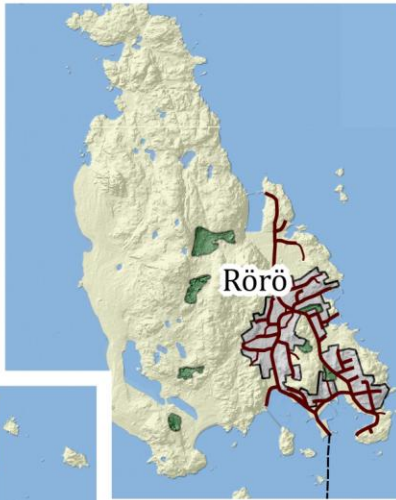
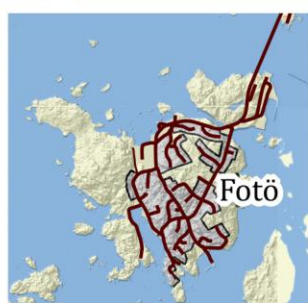
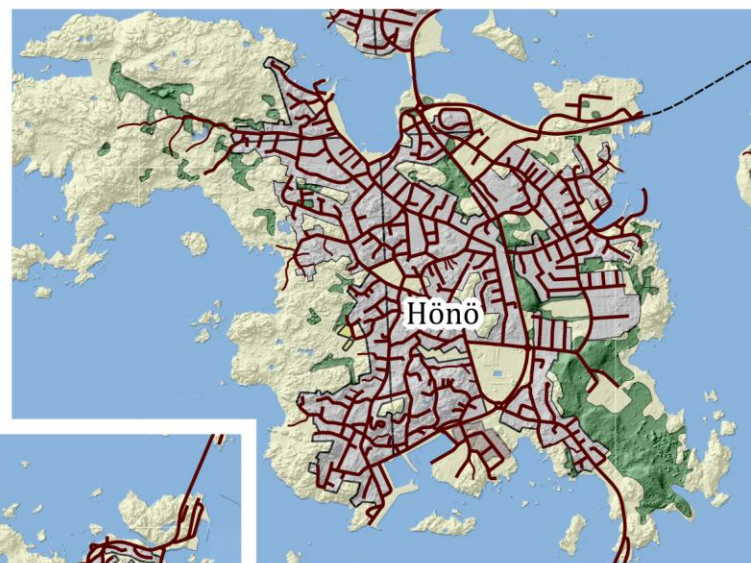
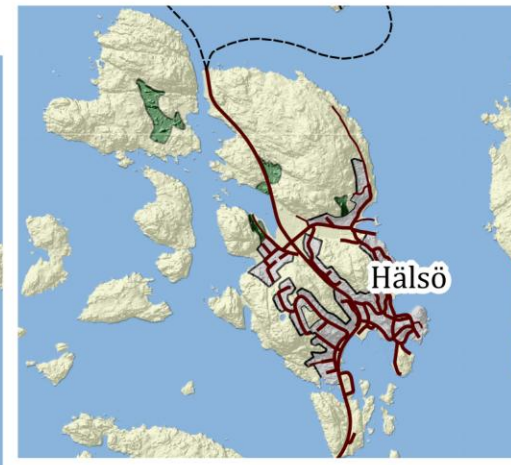
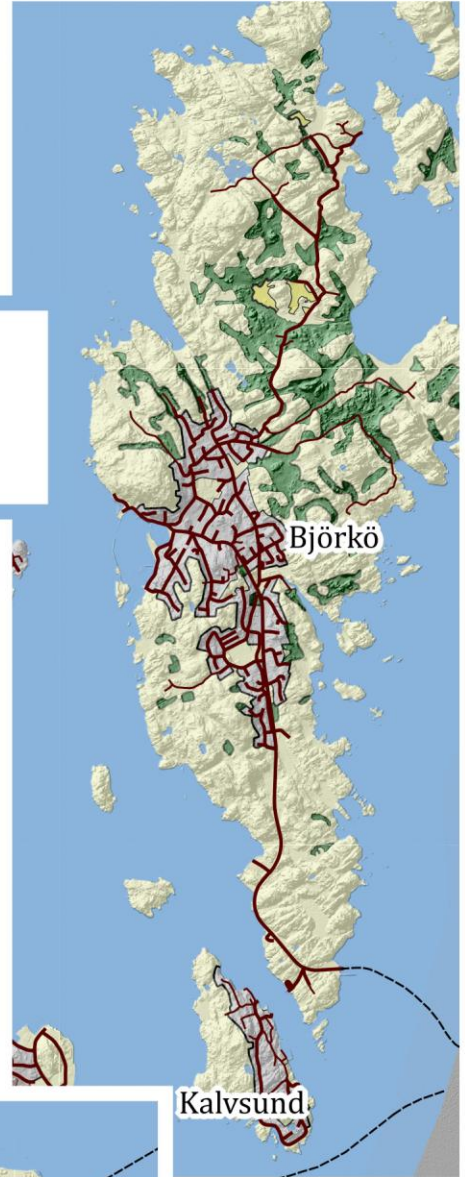

ÖCKERÖ KOMMUN

GIS-strategi för Öckerö kommun

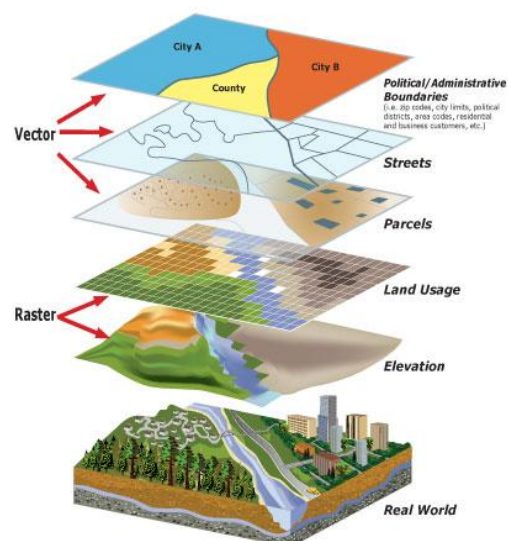
Kort beskrivning av GIS:

Geografiska Informations System, GIS, är datorbaserade system för insamling, lagring, bearbetning, analyser och presentation av geografiska data, d.v.s. information som kan kopplas till en plats. Det är ett digitalt system som kan användas för att representera och visa hur verkligheten ser ut. Digitala kartor kan skapas och koppla information för en viss plats. Genom att klicka i kartan på ett objekt visas den informationen som kopplats för det objektet.

Vid skapande av GIS, insamlas information som representerar en bild av verkligheten och visas i olika lager, skikt, i den digitala kartan. De olika skikten får information lagd till sig, t.ex. markanvändning, vägar, fastigheter, byggnader, folkbokförda mm. Informationen kan sedan användas för att göra beräkningar, visa på samband och hjälpa till i olika beslutsprocesser.

När man vill nå ut till många med sitt GIS kan man använda sig av ett s.k. "tittskåp" eller "kartportal". Det innebär att användarna kan titta i den digitala kartan, de kan klicka och få fram information, i vissa fall göra enklare beräkningar som att få fram längd och area. Vissa tittskåp gör det möjligt att söka på bästa vägen mellan olika platser (t.ex. Eniro). Ofta går det att rita på kartan samt göra utskrifter.

Bilden kommer från ESRI och visar hur ett GIS kan vara uppbyggt som en representation av verkligheten. I botten raster, bilder där varje cell har ett bestämt värde, i höjdrastret representerar varje cell en höjd. Därefter lager med vektorer innehållande objekt som kan vara linjer, punkter eller polygoner. Dessa objekt kan kopplas till annan information, t.ex. ett lager med fastigheter kan kopplas till fastighetsregistret för att lätt få fram hur många som bor inom ett visst område.

Exempel: Vid samhällsplanering måste man veta vad som gäller i ett område. Vart når strandskyddet, vad medger eventuella riksintressen och bestämmelser. D.v.s. vad säger olika lagar. Utöver detta går det snabbt att se naturtyp, jordarter, berggrund, samt höjder. Riskerar marken att översvämmas p.g.a. stigande vatten? Hur långt är det till allmänna kommunikationer? Var placerar man olika samhällsfunktioner för bästa nytta? Var bor människor i området, vilka kommer att beröras? Vilka fastighetsägare berörs direkt eller indirekt? Ett väl fungerande GIS ger möjlighet att få en snabb överblick och handläggningstider kan därmed kortas.

Bakgrund:

Det finns en vilja och en intension i Öckerö kommun att arbeta aktivt med GIS. En god början då de flesta beslut som fattas i en kommun kan kopplas till en geografisk plats. Som led i detta köpte kommunen in ett GIS-system, Cartesias Spatial Map (CSM) i slutet av 2013. CSM är ett en GIS-plattform med stora framtida möjligheter till ett gemensamt GIS-system i kommunen.

En förutsättning för att Spatial Map ska bli det GIS instrument kommunen önskar, är att det finns en GIS-strategi, aktuell handlingsplan och finansiering. Med ett effektivt redskap som ett bra GIS-system är, kan beslutsvägar kortas, besparingar göras och servicen till kommuninvånarna förbättras.

Syfte

GIS-strategin ska vara ett dokument att luta sig emot vid framtida satsningar och funderingar kring insamling, lagring och hantering av geografiskt knuten information.

Öckerö kommun behöver en GIS-strategi för att staka ut vägen framåt. GIS-strategin ska underlätta ett effektivt arbete mot gemensamma mål och visioner.

GIS-strategin ska ge en gemensam struktur, beskriva vägen framåt samt ge förslag på hur verksamheten kan bedrivas. GIS bör vara det självklara valet för att beskriva lägesbunden information både internt och på sikt även externt.

Alla aktörer i en kommun har nytta av ett väl fungerande GIS-system.

Exempel: Handläggare och kommunanställda kan lätt se vad som gäller inom ett visst område. T.ex. byggnadsinspektören måste veta om detaljplan finns och vad den tillåter eller vad översiktsplanen säger. De behöver veta om det finns byggnadsminnen, bevarandevärda byggnader eller om det är kulturmiljöområde. Samhällsviktiga byggnader ska inte byggas inom zon för stigande vatten och även strandskydd, bestämmelser, riksintressen och rättigheter kan vara bra att hålla koll på.

Ett bra GIS kan hjälpa till på vägen mot ett hållbart samhälle.

Exempel: Vet man förutsättningarna och kan "se dem" på en karta, blir det lättare att se till helheten och få en överblick. Då är det också lättare att ta bra beslut. Olika aktörer kan kopplas in i ett tidigt skede. Samhällsbyggande handlar om så många olika verksamhetsområden, planering, miljö, riskhantering, VA, gata, bygglov, tillsyn, näringsliv, mm. I centrum för allt, är vi som ska bo och leva och vad vi vill, behöver och önskar för att må bra. Mycket av detta går att visa och visualisera i en karta.

Visioner och mål för Öckerö

För att ta reda på vad man har för visioner och framtidsbilder när det gäller GIS i Öckerö kommun genomfördes en enkätundersökning 2014. Även samtal och diskussioner med kommunanställda om GIS har tagits i beaktande.

Kommunen strävar hela tiden efter att förbättra servicen till kommunens invånare och besökare. En del av detta är att öka antalet digitala tjänster, så kallade e-tjänster. Många av dessa tjänster skulle ytterligare förbättras och göras tydligare med en kartkoppling, t.ex. ansökan om bygglov, vid tillståndsärenden eller i en medborgardialog. Med ett bra GIS blir det lättare att nå ut med information. En bild och en karta är i många fall lättare att ta till sig än enbart text.

Alla kommunanställda som i sitt arbete hanterar geografiskt knuten information bör ha tillgång till kommunens GIS-portal.

Mål att eftersträva är ett effektivt GIS implementerat i det dagliga arbetet. Förväntade effekter av detta är:

- Lätt att söka geografiskt kopplad information.
- Effektivare handläggning av ärenden inom olika enheter.
- Bättre samordning mellan förvaltningarna.
- Bättre service till kommunens invånare och besökare.

Hur

- **Strukturerat arbetssätt:**

GIS-arbete bör genomföras målinriktat och strukturerat. Alla delar inom Öckerö kommun bör sträva efter ett gemensamt synsätt när det gäller hantering av geografisk information. En aktuell handlingsplan, som uppdateras kontinuerligt och driver arbetet framåt, bör upprättas. Uppföljning och avstämning av mål är en viktig del.

- **Rutiner:**

Uppdaterade handlingsplaner driver arbetet framåt och gör det lättare att arbeta strukturerat. Rutiner för hur man hanterar geografisk information, oavsett om det gäller insamling, lagring, eller bearbetning bör tas fram.

- **Gemensam plattform:**

En kommungemensam GIS-plattform, Cartesias Spatial Map ger stora möjligheter till en för kommunen gemensam teknisk infrastruktur när det gäller GIS. Denna plattform är ett webbaserat system med möjligheter för utbyggnad och utveckling, genom tilläggsmoduler och integrationsmoduler till Spatial Map. Dessa bör alltid utvärderas innan andra GIS-programvaror köps in. Vid inköp av andra GIS-programvaror bör de vara kompatibla med Spatial Map så långt det är möjligt.

- **Datahantering:**

Alla data ska ha väl beskriven metadata, beskrivande information om data och tjänster, för att kunna sökas, hittas och utvärderas. Data bör också förvaras på ett strukturerat sätt, gärna i databaser, med dokumenterad namnsättning. Vid beställning av data bör beställaren se till att leverans sker i rätt format och aktuellt referenssystem.

- **Utbildning:**

Identifiera kompetensbehovet. För att GIS ska vara ett dynamiskt verktyg krävs fortlöpande utbildning av personal. Det gäller all personal som har användning av GIS, men olika utbildning för olika behov.

- **Aktiva val:**

Data lagras idag dels hos kommunen, dels hos konsult (bl.a. primärkartan som driftas av Metria). Här bör man göra ett aktivt val om hur man vill göra framöver. Detsamma gäller om man vill gå mot e-förvaltning och sedan mot digitaliserad förvaltning. Tekniken tillåter, det är aktiva val som bör styra vart vi är på väg.

- **Ansvarsfördelning:**

En tydlig ansvarsfördelning ger förutsättningar för god struktur och ajourhållning av databaser. Det bör finnas representanter för olika förvaltningar, avdelningar och enheter i en GIS-grupp med syfte att driva verksamhetsnära GIS-frågor. Då GIS ligger i gränsskiktet mellan It och verksamheterna är det särskilt viktigt att ansvaret fördelas och definieras.

- **Finansiering:**

För säkrad finansiering bör budgetposter finnas som främjar utveckling och ajourhållning av databaser och GIS moduler. Resurser till utbildning och kompetensutveckling bör säkras.

På samma sätt som man säkrar att It fungerar och finns tillgängligt bör GIS behandlas.

Slutligen

För att GIS ska fungera optimalt och vara det fantastiska verktyg som det har potential att vara bör det implementeras i det dagliga arbetet. GIS ska kunna användas av alla. Därmed inte sagt att alla ska sköta GIS-plattformen, eller göra analyser, men alla ska kunna ta del av fördelarna. Fördelar skapas när information kopplas till geografisk plats och presenteras i en digital karta.

Utvecklingen går inte framåt, den rusar. För att hålla system och rutiner aktuella måste ständig förbättring ske. En aktuell handlingsplan med mål och visioner visar vägen. Handlingsplanen bör ha konkreta mål och tidsplan att arbeta mot.

Målen följs upp och nya idéer tas tillvara vilket leder vidare mot ständig förbättring och utveckling.

